

NATURA 2000

TIETOLOMAKE

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu neuvoston direktiivi 2009/147/EY sekä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY

TIETOLOMAKE

Erityissuojelualueille (SPA), ehdotuksille yhteisölle tärkeiksi alueiksi (pSCI), yhteisölle tärkeille alueille (SCI) ja erityisten suojelutoimien alueille (SAC)

1. ALUEEN TUNNISTUS**1.1. TYYPPI**

B

1.2. ALUEEN KOODI

FI0100041

1.3 ALUEEN NIMI:

Vanjärvi, Märjätienmäki ja Laukkamäki

1.4. ENSIMMÄINEN TÄYTTÖAJANKOHTA

199609

1.5. PÄIVITYSAJANKOHTA

200205

1.6. VASTUUTAHO:

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

1.7. AJANKOHTA, JONA ALUE ON ILMOITETTU JA OSOITETTU/LUOKITELTU ERITYISALUEEKSI

Ajankohta, jona alue on luokiteltu SPA-alueeksi:

Kansallinen oikeusperusta SPA-alueen osoittamiselle:

Ajankohta, jona aluetta on ehdotettu SCI-alueeksi:

199808

Ajankohta, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (*):

Ajankohta, jona alue on osoitettu SAC-alueeksi:

201504

Kansallinen oikeusperusta SAC-alueen osoittamiselle:

Asetus 354/2015

Huomautus/huomautukset (**):

(*) (*) Valinnainen kenttä. Ympäristöasioiden pääosasto dokumentoi ajankohdan, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (asiaa koskevan EU-luettelon hyväksymispäivä).

(**) (**) Valinnainen kenttä. Huomautuksia voidaan antaa esimerkiksi sellaisten alueiden luokittelu- tai osoittamisajankohdista, jotka koostuvat alunperin erillisistä SPA- ja /tai SCI-alueista

2. ALUEEN SIJAINTI

2.1 ALUEEN KESKIPISTE (desimaaliasteina)

Pituusaste

24,2333

Leveysaste

60,445

2.2 PINTA-ALA (ha):

180,00

2.3 MERIPINTA-ALAN OSUUS (%):

0

2.4 PITUUS (km):

2.5 HALLINNOLLINEN ALUEKOODI JA -NIMI:

NUTS II -tason koodi

FI1B

Unionin alueen nimi

Helsinki-Uusimaa

2.6 LUONNONMAANTIETEELLISET VYÖHYKKEET:

☐ Alppivyöhyke (% (*))	☒ Boreaalinen vyöhyke (% (*))	☐ Välimeren vyöhyke (% (*))
☐ Atlantin vyöhyke (% (*))	☐ Mannervyöhyke (% (*))	☐ Pannonian vyöhyke (% (*))
☐ Mustanmeren vyöhyke (% (*))	☐ Makaronesian vyöhyke (% (*))	☐ Arovyöhyke (% (*))

(*) Jos alue sijitsee useammalla kuin yhdellä luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä, ilmoitetaan peittävyysprosentti kullakin vyöhykkeellä (valinnainen).

3. TIEDOT ALUEEN EKOLOGIASTA

3.1. ALUEELLA ESIINTYVÄT LUONTOTYYPIET SEKÄ ALUEEN ARVIOINTI NIIDEN OSALTA:

Liitteen I mukaiset luontotyytit						Alueen arviointi			
Koodi	PF	NP	Pinta-ala (ha)	Luolat (lkm)	Tietojen laatu	A B C D	A B C		
						Edustavuus	Suhteellinen pinta-ala	Suojelu	Yleisarviointi
6430			8		G	C	C	B	C
7140			62		G	C	C	B	C
8220			22		P	A	C	B	A
9020			0,4		G	B	C	B	B
9050			5		M	B	C	B	B
9180			2		M	B	B	A	A
91D0			0,8		G	C	C	B	C

PF: Merkitään "x" ensisijaisuuden ilmoittamiseksi, jos luontotyyppi esiintyy sekä ensisijaisesti suojeltavassa että muussa muodossa (6210, 7130, 9430)

NP: Merkitään "x", jos luontotyyppiä ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Pinta-ala: Ilmoitettaessa voidaan käyttää desimaaliarvoja

Luolat: Jos luontotyypeistä 8310 ja 8330 (luolat) ei ole saatavilla arvioita pinta-alasta, ilmoitetaan luolien lukumäärä

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimerkiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaation perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio)

3.2 DIREKTIIVIN 2009/147/EY 4 ARTIKLAN JA DIREKTIIVIN 92/43/ETY LIITTEEN II MUKAISET LAJIT SEKÄ ALUEIDEN ARVIOINTI NÄIDEN OSALTA

Laji			Alueen populaatio					Alueen arviointi					
Ryhmä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Koko		Yksikkö	Luok-ka	Tietojen laatu	Popu-laatio	Suo-jelu	Eristy-neisyys	Yleis-arv.
					Tyyppi	Minimi							

3.3 MUUT TÄRKEÄT KASVI- ja ELÄINLAJIT

Laji			Alueen populaatio					Perustelut					
Ryhmä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Koko		Yksikkö	Luok-ka	Liite		Muut luokat		
					Minimi	Maksimi			IV	V	A	B	C
L		Endocarpon adsurgens						R			X		
P		Porella cordaeana						R			X		
P		Riccia beyrichiana						R			X		
P		Ulmus glabra						R			X		

Ryhmä: A = Sammakkoeläimet, B = Linnut, F = Kalat, FU = Sienet, I = Selkärangattomat, L = Jäkälät, M = Nisäkkäät, P = Kasvit ja R = Matelijat

Koodi: Lintujen ja liitteiden IV ja V lajien osalta tulisi tieteellisen nimen lisäksi käyttää viiteportaalisissa annettua koodia.

S: Merkitään "kyllä", kun lajia koskevat tiedot ovat arkaluontoisia ja niitä sen vuoksi ei aseteta yleisesti saataville

NP: Merkitään "x", jos lajia ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Tyyppi: p = pysyvä, r = pesivä/lisääntyvä, c = levähtävä, w = talvehtiva (kasvien ja muiden kuin muuttavien lajien osalta merkitään "pysyvä")

Yksikkö: i = yksilöt, p = parit tai muut yksiköt populaatioyksiköitä ja koodeja koskevan standardoidun luettelon mukaisesti ottaen huomioon luontotyyppidirektiivin 12 ja 17 artikla (raportointi) (ks. viiteportaali).

Luokka (runsausluokat): C = Yleinen, R = Harvinainen, V = Hyvin harvinainen, P = Esiintyvä.

Perusteluluokat: IV, V: Luontotyyppidirektiivin liitteissä IV ja V olevat lajit, A: Kansallinen punainen lista, B: Kotoperäinen (endeemi), C: Kansainväliset yleissopimukset ja D: muu syy

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimerkiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaatin perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio) ja DD = "Ei tietoja" (tätä luokkaa käytetään vain, jos populaation koosta ei voida tehdä edes karkeaa arviota; tässä tapauksessa populaation kokoa koskeva kenttä voidaan jättää tyhjäksi, mutta runsausluokkia koskeva kenttä on täytettävä).

4. ALUEEN KUVAUS

4.1. ALUEEN YLEISPIIRTEET:

Koodi	Luontotyyppiluokka	Peittävyys (%)
N06	Sisävedet: järvet ja lammet sekä virtaavat vedet	31
N07	Suot ja rantakasvillisuus	35
N10	Kosteat ja tuoreet niityt	3
N16	Lehtipuumetsät	1
N17	Havupuumetsät	15
N19	Sekametsät	3
N22	Sisämaan kalliot, vyörysoramaat, hietikot, pysyvän lumen alueet (ja jäätiköt)	12
LUONTOTYYPPIEN KOKONAISPEITTÄVYYS		100 %

ALUEEN MUUT OMINAISPIIRTEET

Vihdin luoteisosassa sijaitseva kolmiosainen Naura 2000 -alue, joka koostuu Vanjärven lintujärvestä sekä Märjäntienmäen ja Laukkamäen kallio- ja lehtoalueista.

Vanjärvi on kumpuilevan peltomaiseman keskellä sijaitseva Vanjoen laajentuma. Märjäntienmäki puolestaan kohoaa jyrkkärinteisenä 65 metriä järvenpinnan yläpuolelle ja rajaa avointa maisemaa. Vanjoen laakson kulttuurimaisema on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi ympäristöministeriön maisema-alueöryhmän mietinnössä. Laukkamäki puolestaan sijaitsee edellisistä osa-alueista kaakkoon ja rajaa Kirkkojärven peltomaisemaa.

Vanjärvi on hyvin rehevä järvi, jonka ympärillä on laajat vesikasvillisuus- ja niittyvyöhykkeet. Veden laatua heikentää lähinnä maatalouden hajakuormitus. Vanjoki ei enää virtaa järven läpi, vaan sivuaa järveä länsipuolella. Vanjärven tilaa on parannettu vuosina 2011-2013 toteutetulla kunnostushankkeella, jossa Vanjoen päävirtama ohjattiin pohjapadolla kulkemaan uudelleen Vanjärven kautta, järven pintaa nostettiin ja lisäksi järvelle ruopattiin lisää avovesialuetta.

Märjäntienmäki on länsirinteeltään jyrkänteinen kallio, jonka jyrkanteen juurella on rehevä lehto. Kalliokasvillisuus on monilajista ja edustavaa. Alue on kalliokiipeilijöiden suosiossa. Kiipeily on uhka jyrkanteen arvokkaalle kasvillisuudelle. Kallion kivilajit ovat pääasiassa pyrokseenigneissi ja kiillegneissi.

Laukkamäki on kivilajiltaan mikrokliinigraniittia ja pyrokseenigneissia. Etenkin kallion lounaisjyrkänne aluslehtoinen on kasvillisuudeltaan hyvin arvokas.

4.2. ALUEEN LUONNE JA MERKITYS

Alue muodostaa arvokkaan luontokokonaisuuden, jossa on useita edustavia ja lajistoltaan merkittäviä luontotyyppisiä.

Vanjärvi

Vanjärvi on valtakunnallisesti, jopa kansainvälisesti arvokas lintujärvi, jonka lintulajimäärä suhteessa pinta-alaan on huomattavan korkea. Alueen linnustoon kuuluu parhaiden lintuvesiemme lajeja kuten pikkuiikku, mustakurkku-uikku, harmaasorsa, jouhisorsa, heinätavi, harmaahaikara ja luhtahuitti.

Järvi on erittäin merkittävä myös lintujen kevätmuuton aikaisena levähdyspaikkana. Se sijaitsee Hankoniemeltä Pohjanpitäjänlahden kautta sisämaahan suuntautuvan vesi- ja kahlaajalintujen muuttoreitin varrella. Huhtikuun alussa järven rannat avautuvat jäältä yleensä muita järviä aiemmin. Parhaina päivinä järvellä voi lepäillä yli tuhat puolisukeltajasorsaa ja yli sata joutsenta sekä satoja kahlaajia, kuten liroja ja suokukkoja.

Märjäntienmäki

Märjäntienmäki on hyvin edustava keskiravinteinen silikaattikallio, jonka jyrkänteisellä länsirinteellä kasvaa vaateliaita sammal- ja putkilokasvilajeja, esim. uhanalainen luutasammal, useita kalkinsuosijasammalia kuten kielikellosammal sekä kallioketojen lajeja kuten kangasajuruoho.

Kalliojyrkanteen ja paikallistien välissä on hyvin edustava lehto, josta osa voidaan luokitella raviini- ja rinnelehdoksi, koska pääpuulaji on metsälehmus. Raviini- ja rinnelehdot ovat Suomessa hyvin harvinaisia.

Pensas- ja kenttäkerroksen lehtokasvillisuuteen kuuluvat kaikki edustavien kallionaluslehtojen lajit, joista tyypillisimpiä ovat lehto-orvokki, mustakonnanmarja, lehtokuusama ja imikkä. Jyrkänteen juurella on louhikkoa, jossa viihtyy mm. lehtopalsami. Lehdon puusto on pääasiassa melko iäkästä, ja lahoa lehtipuuta on varsin runsaasti.

Laukkamäki

Myös Laukkamäki on hyvin edustava keskiravinteinen silikaattikallio. Etenkin lounaisjyrkänteen kalliokeudoilla kasvaa vaateliaita lajeja kuten ketokäenminttua, kangasajuruohoa ja sisämaassa harvinaista ruoholaukkaa. Kallion laella esiintyy harvinaisehkoa kalliottuhkapensasta.

Lounaisjyrkänteen juurella on erittäin edustava lehto, joka voidaan luokitella Suomessa harvinaiseksi raviini- ja rinnelehdoksi. Puuston muodostavat pääasiassa lehtipuut kuten uhanalainen vuorijalava, saarni ja vaahtera. Puustossa on myös lahoppuuta. Vaateliaista lehtolajeista esiintyy mm. pähkinäpensasta, jänönsalaattia ja lehto-orvokkia.

Laukkamäen alueelta on tavattu myös valtakunnallisesti uhanalaisia sammallia, kuten turrisammal ja maksasammaliin kuuluva haprakarvesammal. Alueen jäkälä- ja sammallajisto on kokonaisuudessaan edustava sisältäen mm. seuraavat lajit: runkokarvesammal, kalliovelhonsammal, töppösammal, oravisammal, kivikutrisammal. Kiilto-omenasammal, sammaljäkälä, vainiokultajäkälä, kääpiötinajäkälä, suomulimijäkälä, jauherustojäkälä, rikkiruskeinen ja varjoneulajäkälä.

Vanjärvi saattaa kesäisin olla varsin vähävetinen, minkä vuoksi sen umpeenkasvu on mahdollista. Se tulisi yksipuolistamaan alueen pesimälinnustoa.

Märjäntienmäen jyrkkä länsirinne on suosittu kalliokiipeilykohde. Kiipeilytoiminta kuluttaa herkästi vaurioituvaa suojelullisesti arvokasta kasvillisuutta.

Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyyppit ja lajit (lukuun ottamatta edustavuudeltaan luokkaan D luokiteltuja luontotyyppijä ja populaation merkittävyyden osalta luokkaan D luokiteltuja lajeja) kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: - alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä; -luontotyyppin ja lajin elinympäristön laatua tai populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

4.3 UHAT, KUORMITUKSET JA TOIMET, JOILLA ON VAIKUTUKSIA ALUEESEEN**Kaikkein tärkeimmät vaikutukset ja toimet, joilla on suuria vaikutuksia alueeseen**

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)
H	I01		i				

Muita tärkeitä vaikutuksia, joilla kohtalaisia/vähäisiä vaikutuksia alueeseen

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)
M	H01.05		o				
M	H01.08		o				

Arviointiskaala: H = suuri, M = kohtalainen, L = vähäinen

Pilaantuminen: N = Typpikuormitus, P = Fosfori-/fosfaattikuormitus, A = Happokuormitus/hapettuminen, T = Toksiset epäorgaaniset kemikaalit, O = Toksiset orgaaniset kemikaalit, ja X = Monenlaisia pilaavia aineita.

i = sisäpuolella, o = ulkopuolella, b = sekä sisä- että ulkopuolella.

4.4 OMISTUSSUHTEET (valinnainen)

	Tyyppi	(%)
Julkinen	Kansallinen/ liittovaltion taso	2
	Valtio/maakunta	
	Paikallinen/ kunnallinen	
	Muu julkinen	
Yhteisomistus	Yhteisomistus	
	Yksityinen	98
	Ei tiedossa	
	Yhteensä	100

4.5 TIETOLÄHTEET (VALINNAINEN)

Länsi-Uudenmaan seutukaava-alueen kasvistoltaan arvokkaat kallioid II. 1992. Länsi-Uudenmaan seutukaavaliitto. Liite 1. Täydennyksiä tutkimuksen ensimmäisen osan kohteiden lajistoon. (julkaistu artikkeli, asiasanat: Länsi-Uusimaa, kallioid, kasvillisuus, kasvisto, uhanalaiset, luonnonsuojelu)

Valtakunnallinen lintuvesiensuojeluohjelma. 1982. Maa- ja metsätalousministeriön moniste.

Degerstedt K., Virta Kalle ja Kari; Vanjärven linnustoselvitys 1995. Luoteis-Uudenmaan Lintutieteellinen yhdistys APLA ry.

Tietokantatäydennys 2016:

Vuorinen E. 2009: Vihdin Vanjärven hoito- ja käyttösuunnitelma. Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 15/2009. Uudenmaan ympäristökeskus. Helsinki. 36 s.

Linkit:

5. ALUEEN SUOJELUN TILA (VALINNAINEN)

5.1 SUOJELUALUETYYPIT KANSALLISELLA JA ALUEELLISELLA TASOLLA

Koodi	Peittävyys (%)
FI00	98
FI16	2

5.2 ALUEEN YHTEYDET MUIHIN ALUEISIIN:

-osoitettu kansallisella tai alueellisella tasolla

Tyyppin koodi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)
---------------	-------------	--------	----------------

-osoitettu kansainvälisellä tasolla

Tyyppi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)
--------	-------------	--------	----------------

5.3 ALUEEN OSOITTAMINEN

Alueen eri osien suojelun toteutuksessa käytetään useita eri keinoja.

Vanjärvi

Vanjärvi rantasoistumiseen ja -niittyineen kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan. Natura-alueen toteutuskeino täällä on vesilaki ja/tai luonnonsuojelulaki. Rantaniittyjen hoitoa voidaan edistää myös mahdollisesti maatalouden ympäristötuen avulla.

Märjäntienmäki

Märjäntienmäki on todettu ympäristöministeriön teettämässä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnissa valtakunnallisesti arvokkaaksi. Natura-alueen toteutuskeino on täällä pääasiassa maa-aineslaki, jolla säädellään maa-aineksen ottoa.

Arvokkain osa jyrkänteestä ja sen alapuolisesta rinnelehdosta (n. 6,5 ha) toteutetaan luonnonsuojelulain mukaisena luonnonsuojelualueena.

Laukkamäki

Laukkamäki on todettu on todettu ympäristöministeriön teettämässä luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnissa valtakunnallisesti arvokkaaksi. Natura-alueen toteutuskeino on täällä maa-aineslaki, jolla säädellään maa-aineksen ottoa.

Laukkamäen lounaisosa (n. 3 ha) on jo suojeltu yksityismaan luonnonsuojelualueena. Natura-alueen perustaminen ei muuta luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiä.

6. ALUEEN HOITO

6.1 ALUEEN HOIDOSTA VASTAAVA(T) TAHO(T):

Uudenmaan ELY-keskus

Vihdin kunta

6.2 HOITOSUUNNITELMA(T):

Onko hoitosuunnitelma laadittu?

Kyllä

Nimi:

Vanjärvi on kesäaikaisen virtaaman vähäisyyden vuoksi kasvamassa umpeen. Linnustoarvojen säilyttäminen edellyttää todennäköisesti kunnostamistoimenpiteitä. Vanjärven tilaa on parannettu vuosina 2011-2013 toteutetulla kunnostushankkeella, jossa Vanjoen päävirtama ohjattiin pohjapadolla kulkemaan uudelleen Vanjärven kautta, järven pintaa nostettiin ja lisäksi järvelle ruopattiin lisää avovesialuetta.

Ei, mutta valmisteilla

Ei

Linkki:

6.3 SUOJELUTOIMET

7. ALUEEN KARTTA

INSPIRE ID -tunnus:

Onko kartta toimitettu PDF-tiedostona? (valinnainen)

Kyllä

Ei

Tiedot alkuperäisestä kartasta, jota käytetty sähköisten rajausten digitoimisessa (valinnainen).